

Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка
Національної академії наук України
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

Філологічний дискурс

Збірник наукових праць

Випуск 3

Заснований в 2015 році

Хмельницький – 2016

УДК 81/82(063)
ББК 81/83, 215.1
Ф 54

Засновники: *Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка Національної академії наук України; Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія*

Свідчення про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ №21166-10966 Р від 28.01.2015 р.

ISSN 2411-4146 (друкована версія)

Збірник наукових праць «Філологічний дискурс» включено до переліку наукових фахових видань України в галузі «Філологічні науки» (наказ Міністерства освіти і науки України № 1328 від 21.12.2015 р.)

Філологічний дискурс : зб. наук. праць / гол. ред. В. П. Мацько. – Хмельницький : ХГПА, 2016. – Вип. 3. – 264 с.

Збірник наукових праць «Філологічний дискурс» містить статті з актуальних проблем літературознавства (українська література, російська література, література слов'янських народів, література зарубіжних країн, порівняльне літературознавство, теорія літератури, фольклористика, журналістика, літературне джерелознавство і текстологія) та мовознавства (українська мова, російська мова, слов'янські мови, германські мови, романські мови, класичні мови, індоєвропейські мови, загальне мовознавство, перекладознавство, порівняльно-історичне і типологічне мовознавство) тощо.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор: *Мацько Віталій*, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови і літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Заступник головного редактора: *Тарнашинська Людмила*, доктор філологічних наук, професор, старший науковий співробітник відділу української літератури ХХ століття Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка Національної академії наук України.

Відповідальний секретар: *Нікітова Інна*, викладач кафедри української мови і літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ РАДИ:

Літературознавчий напрям:

Баботова Любця, доктор філософії, доцент (Пряшів, Словачька Республіка);

Бернадська Ніна, доктор філологічних наук, професор;

Гуляк Анатолій, доктор філологічних наук, професор;

Дорош Галина, кандидат філологічних наук, доцент;

Жулинський Микола, дійсний член НАН України, доктор філологічних наук, професор;

Кіраль Сидір, доктор філологічних наук, професор; доцент, завідувач кафедри україністики Пряшівського університету (Пряшів, Словачька Республіка);

Маховська Світлана, кандидат філологічних наук, доцент;

Мейзерська Тетяна, доктор філологічних наук, професор;

Мушинка Микола, доктор філологічних наук, професор, дійсний член НАН України (Пряшів, Словачька Республіка);

Пелешенко Юрій, доктор філологічних наук, старший науковий співробітник;

Пірошенко Світлана, кандидат філологічних наук, доцент;

Поплавська Наталя, доктор філологічних наук, професор;

Руснак Ірина, доктор філологічних наук, професор;

Словецька Ірина, кандидат філософських наук, доцент;

Ткачук Микола, доктор філологічних наук, професор

Мовознавчий напрям:

Бойко Надія, доктор філологічних наук, професор;

Бялик Василь, доктор філологічних наук, професор;

Вільчинська Тетяна, доктор філологічних наук, професор;

Галує Олександр, доктор педагогічних наук, професор;

Кушнерик Володимир, доктор філологічних наук, професор;

Марчук Людмила, доктор філологічних наук, професор;

Мельник Руслана, кандидат філологічних наук, доцент;

Переломова Олена, доктор філологічних наук, професор;

Руснак Іван, доктор педагогічних наук, професор;

Ткачук Галина, кандидат педагогічних наук, доцент;

Торчинський Михайло, доктор філологічних наук, професор;

Філінок Валентина, кандидат філологічних наук, доцент;

Христіанінова Раїса, доктор філологічних наук, професор;

Чижмарова Марія, доктор філософії, професор, директор Інституту україністики й середньоевропейських студій Пряшівського університету (Пряшів, Словачька Республіка);

Шоробура Інна, доктор педагогічних наук, професор.

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (протокол № 1 від 27 січня 2016 року)

© Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка
НАН України, 2016

© Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, 2016
© Ільїнський С.В. (обкладинка), 2016

Shevchenko Institute of Literature
of the National Academy of Sciences of Ukraine
Khmelnyskyi Humanitarian-Pedagogical Academy

Philological Discourse

Collection of Scientific Works

Volume 3

Founded in 2015

Khmelnyskyi – 2016

Collection of scientific works «Philological Discourse» is included to the list of scientific professional publications of Ukraine in the sphere «Philological sciences» (order of the Ministry of Education and Science of Ukraine of 21.12.2015 №1328)

Philological Discourse : Collection of scientific works / editor in chief V. P. Matsko. – Khmelnytskyi : Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy, 2016, Volume 3, 266 p.

Collection of scientific works «Philological Discourse» contains the articles on the topical problems of literary criticism (Ukrainian literature, Russian literature, literature of Slavic nations, literature of foreign countries, comparative literary criticism, theory of literature, study of folklore, journalism, literary source studies and text studies) and linguistics (Ukrainian language, Russian language, Slavic languages, Germanic languages, Romanic languages, classical languages, Indo-European languages, general linguistics, translation studies, comparative-historical and typological linguistics) etc.

EDITORIAL BOARD:

Editor in chief: Matsko Vitalii, doctor of philology, professor, professor of the department of Ukrainian and literature of Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy.

Deputy editor in chief: Tarnashynska Liudmyla, doctor of philology, professor, senior research associate of the department of Ukrainian literature of the XX century of Shevchenko Institute of Literature of the National Academy of Sciences of Ukraine.

Executive editor: Nikitova Inna, teacher of the department of Ukrainian and literature of Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy.

MEMBERS OF EDITORIAL COUNCIL:

Field of literary criticism:

Babotova Liubytsia, doctor of philosophy, assistant professor (Prešov, Slovak Republic);

Bernadska Nina, doctor of philology, professor;

Huliak Anatolii, doctor of philology, professor;

Dorosh Halyna, candidate of philology, assistant professor;

Zhulynskyi Mykola, academician of the National Academy of Sciences of Ukraine, doctor of philology, professor;

Kiral Sydir, doctor of philology, professor;

Kredausova Yarmila, candidate of philological sciences, assistant professor, head of the department of Ukrainian studies of University of Prešov (Prešov, Slovak Republic);

Makhovska Svitlana, candidate of philology, assistant professor;

Meizerska Tetiana, doctor of philology, professor;

Mushynka Mykola, doctor of philology, professor, academician of the National Academy of Sciences of Ukraine (Prešov, Slovak Republic);

Peleshenko Yurii, doctor of philology, senior research associate;

Piroshenko Svitlana, candidate of philology, assistant professor;

Poplavska Nataliya, doctor of philology, professor;

Rusnak Iryna, doctor of philology, professor;

Slonievska Iryna, candidate of philosophy, assistant professor;

Tkachuk Mykola, doctor of philology, professor.

Field of linguistics:

Boiko Nadiya, doctor of philology, professor;

Bialyk Vasyi, doctor of philology, professor;

Vilchynska Tetiana, doctor of philology, professor;

Halus Oleksandr, doctor of pedagogics, professor;

Kushneryk Volodymyr, doctor of philology, professor;

Marchuk Liudmyla, doctor of philology, professor;

Melyk Ruslana, candidate of philology, assistant professor;

Perelomova Olena, doctor of philology, professor;

Rusnak Ivan, doctor of pedagogics, professor;

Tkachuk Halyna, candidate of pedagogical sciences, assistant professor;

Torchynskyi Mykhailo, doctor of philology, professor;

Filiniuk Valentyna, candidate of philology, assistant professor;

Khrystianinova Raisa, doctor of philology, professor;

Chizhmarova Mariia, doctor of philosophy, professor, director of Institute of Ukrainian and East-European studies of University of Prešov (Prešov, Slovak Republic);

Shorobura Inna, doctor of pedagogics, professor.

*Recommended for publication by the decision of the Scientific Board
of Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy
(protocol № 1 of January 27, 2016)*

ЗМІСТ

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Світлана Баргіш <i>Особливості формування німецької дитячої літератури епохи Просвітництва</i>	9
Олеся Баргашук, Алла Ніколаєва <i>Етнографізм п'єси Михайла Старицького «Не судилося»</i>	17
Світлана Бородіца <i>Критична рецепція романів-епопей У. Самчука в літературознавчому дискурсі української діаспори другої половини ХХ століття</i>	25
Володимир Даниленко <i>Колоніалізм і страх</i>	34
Людмила Джигун <i>Літературний автобіографізм в мемуарах Докії Гуменної</i>	40
Галина Дорош, Галина Ткачук <i>Психологізм драматичного твору Ванди Врублевської «Кафедра»</i>	47
Анна Заєць <i>Творчість Володимира Ярошенка у літературно-критичному дискурсі</i>	52
Світлана Ленська <i>Трансформація різдвяної семантики як засіб художнього моделювання антисвіту в українській малій прозі ХХ ст.</i>	59
Віталій Мацько <i>Художні особливості діаспорної п'єси для дітей в аспекті рецептивної естетики (за творами Марії Дейко, Романа Завадовича)</i>	71
Марина Мележик <i>Картини майбутнього у трилогії «Час смертохристів: міражі 2077 року», «Час великої гри: фантоми 2079» та «Час тирана: прозріння 2084» Юрія Щербака як застереження українського народу</i>	83
Надія Миринюк, Ніна Ружицька <i>Проблема патріотизму і зрадництва в драмі Івана Карпенка-Карого «Сава Чалий»</i>	90
Інна Нагаєвська <i>Образна система збірки «З минулих днів» Анатолія Галана</i>	98
Інна Нікітова <i>Трагедія «маленької людини» у світі абсурду (п'єса «Син» Олександра Смотрича)</i>	105
Ірина Приліпко <i>Києво-Печерський патерик у художній рецепції українських письменників</i>	113
Віра Просалова <i>Літературно-музичні кореляції в малій прозі М. Яцкова</i>	125
Ірина Руснак <i>До питання про місце народження Юрія Клена (Освальда Бурггардта)</i>	138

Сергій Руснак Документалізм як основний принцип зображення дійсності в книзі «Живі струни» Уласа Самчука.....	147
Тетяна Скуратко Жанрові різновиди поем Івана Драча.....	155
Ірина Слоневська Українська драматургія початку ХХ століття у дискурсі західноєвропейської «нової драми»	167
Тетяна Ткаченко Антиномія «свій – чужий» у малій прозі Уляни Любович	176
Юрій Телячий Активізація літературної критики в період Української революції (1917–1921 рр.)	186
Олеся Фоміна Модель світу крізь призму фантастичних повістей «Злочинці з паралельного світу», «Злочинці з паралельного світу – 2» Галини Малик	196
Тетяна Черкашина Жанри прозової саморепрезентації.....	203
Ольга Шабельна Художня інтерпретація філософії грошей у творчості І. Карпенка-Карого	213
МОВОЗНАВСТВО	
Галина Морараш Діалектна лексика як домінуюча ознака ідіолекту Євгенії Ярошинської	220
Валентина Філінюк, Людмила Петрюк, Наталія Григоровук Мова драматичних творів Віталія Мацька.....	230
Світлана Шабат-Савка Граматичні маркери суб'єктивно-модальних інтенцій: вставні та вставлені конструкції	240

CONTENT

LITERARY CRITICISM

Svitlana Bartish <i>Features of Forming of the German Children's Literature in Epoch of the Enlightenment</i>	9
Olesia Bartashuk, Alla Nikolaieva <i>Ethnographism of Mykhailo Starytskyi's Play «Not Fated»</i>	17
Svitlana Boroditsa <i>Critical Reception of Epic Novels by Ulas Samchuk in Literary Discourse of Ukrainian Diaspora in the Second Half of the Twentieth Century</i>	25
Volodymyr Danylenko <i>Colonialism and Fear</i>	34
Liudmyla Dzhyhun <i>Literary Autobiography in Dokiya Humenna's Memoirs</i>	40
Halyna Dorosh, Halyna Tkachuk <i>Psychologism of Dramatic Work of Vanda Vrublevska «Department»</i>	47
Anna Zaiets <i>Creativity of Volodymyr Yaroshenko in the Literary-Critical Discourse</i>	52
Svitlana Lenska <i>Transformation of the Christmas Semantics as a Means of Artistic Design of the Anti-World in the Ukrainian Short Prose of the XX Century</i>	59
Vitalii Matsko <i>Artistic Features of Diaspora Play for Children in Terms of Receptive Aesthetics (Works by Mariia Deiko, Roman Zavadovych)</i>	71
Maryna Melezhyk <i>Pictures of the Future in the Yuri Shcherbak's Trilogi «The Time of Death-Christ (‘Smertokhrystiv’): Mirages of 2077», «The Time of a Great Game: Phantoms of 2079» and «The Time of Tyrant: the Epiphany of 2084» as the Admonishment to the Ukrainian People</i>	83
Nadiia Myryniuk, Nina Ruzhytska <i>The Problem of Patriotism and Treachery in the Drama of Ivan Karpenko-Karyi «Sava Chalyi»</i>	90
Inna Nahaievska <i>Shape System of Storybook «From the Past Days» by Anatol Halan</i>	98
Inna Nikitova <i>Tragedy of a «Little Person» in the World of Absurd (Play «Son» by Oleksandr Smotrych)</i>	105
Iryna Prylipko <i>The Kyiv Pechersk Patericon in the Artistic Reception of Ukrainian Writers</i>	113
Vira Prosalova <i>Literary-Music Correlations in the Small Prose of M. Yatskov</i>	125
Iryna Rusnak <i>To the Question of Yury Klen's (Oswald Burghardt's) Birth-Place</i>	138

Serhii Rusnak <i>Documentalism as the Basic Principle of the Reality Depicting in Ulas Samchuk's Book «Living Strings»</i>	147
Tetiana Skuratko <i>Genre Varieties of Poems by Ivan Drach</i> ...	155
Iryna Slonevska <i>Ukrainian Dramaturgy of Early XX Century in the Discourse of the West European 'New Drama'</i>	167
Tetiana Tkachenko <i>The Antinomy «Insider – Alien» in the Small Prose by Uliana Liubovych</i>	176
Yurii Teliachyi <i>Intensification of Literary Criticism in the Period of Ukrainian Revolution (1917–1921)</i>	186
Olesia Fomina <i>Model of the World Through the Prism of the Fantastic Stories «Criminals From a Parallel World», «Criminals From a Parallel World – 2» by Halina Malyk</i>	197
Tetiana Cherkashyna <i>The Genres of Prosaic Self-Representation</i>	203
Olha Shabelna <i>The Artistic Interpretation of Money's Philosophy in Creativity of Karpenko-Kary</i>	213
LINGUISTICS	
Halyna Morarash <i>Dialect Vocabulary as a Dominant Feature of Idiolect of Yevheniia Yaroshynska</i>	220
Valentyna Filiniuk, Liudmyla Petriuk, Nataliia Hryhoruk <i>Language of Dramatic Works of Vitalii Matsko</i>	230
Svitlana Shabat-Savka <i>Grammatical Markers of Modal Subjective Intentions: Parentheses and Inserted Constructions</i>	240